

5.4 Μόνιμη Ροή υπό Πίεση – Συστήματα αγωγών (Σωλήνων)

5.4.1 Εισαγωγή

Η μεταφορά και διανομή νερού και γενικότερα ρευστών, με κλειστούς αγωγούς υπό πίεση, γίνεται με *συστήματα* αγωγών, δηλαδή με τμήματα **ομοιόμορφων** αγωγών, που συνδέονται μεταξύ τους και αποτελούν ένα **ενιαίο σύνολο λειτουργικά και υπολογιστικά**. Στα <δικά μας> έργα οι αγωγοί έχουν συνηθέστατα κυκλική διατομή είναι δηλαδή σωλήνες.

Ομοιόμορφος αγωγός σημαίνει: **Ενιαία διάμετρος και ποιότητα** (τραχύτητα η οποία προκαλεί τριβές, άρα απώλειες) και σταθερή παροχή, σε όλο το μήκος του. Ως λογιστικό μήκος **L** χρησιμοποιείται η **οριζόντια προβολή** του μήκους του αγωγού.

Μεταξύ των ομοιόμορφων αγωγών παρεμβάλλονται **κόμβοι**:

- **Πραγματικοί** – κατασκευαστικοί (π.χ. Ειδικά τεμάχια, υδραυλικές μηχανές).
- 'Η / και **λογιστικοί** (π.χ. εισόδου από δεξαμενή σε σωλήνα, αλλαγής διαμέτρου σωλήνων και όλοι οι ως άνω πραγματικοί).

Κάθε σύστημα:

- Υδροδοτείται από ένα ή περισσότερα σημεία: **υδροληψίες**
  - ο **Δεξαμενές** ή ταμιευτήρες φραγμάτων κ.λπ.
- Υδροδοτεί ένα ή περισσότερα σημεία: **υδροδοτήσεις**.
  - ο **Δεξαμενές** ή άλλους υδάτινους αποδέκτες π.χ. τη θάλασσα κ.λπ.
  - ο Ελεύθερες **εκροές** εις την **ατμόσφαιρα**.
- Εις τους υπολογισμούς η **στάθμη** των **δεξαμενών** θεωρείται **σταθερή** (μόνιμη ροή) και φυσικά αποτελούν και αυτές **κόμβους**!

Εις το σχεδιασμό και υπολογισμό συστημάτων σωλήνων καθοριστικό κριτήριο είναι σε πρώτη φάση η **ενεργειακή βελτιστοποίηση**:

- **Ολόκληρο** το **ενεργειακό διαθέσιμο** προβλέπεται να καταναλωθεί σε **απώλειες ενέργειας**.
- **Εκτός** από το τμήμα το οποίο παραμένει ως **ενέργεια** της **εκρέουσας φλέβας**, εις την περίπτωση **εκροής** εις την **ατμόσφαιρα**!
- **Προσοχή**, παρότι η τιμή της ενέργειας της εκρέουσας φλέβας: $V^2/2.g$ είναι συνήθως μικρή, **δεν παραλείπεται ποτέ** εις τον υπολογισμό ☺.

5.4.2 Γραφική απεικόνιση της Εξίσωσης Ενέργειας

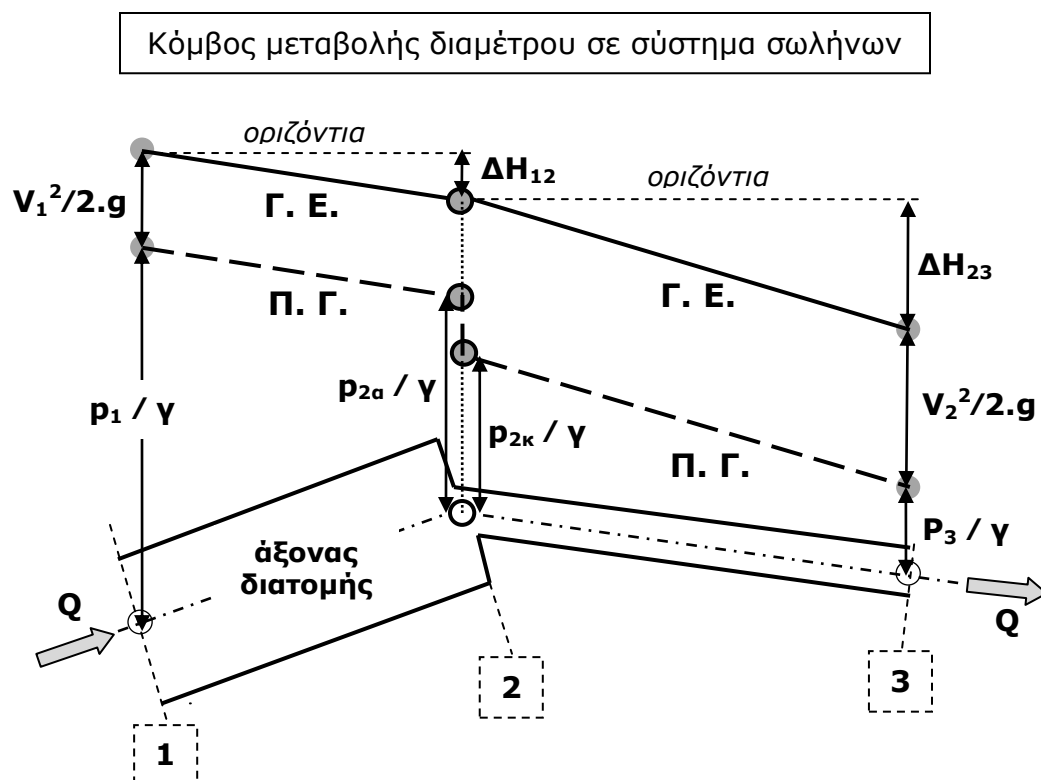
Είναι δυνατό να αποκτήσουμε μία πολύ **παραστατική εικόνα** των σχετικών **συνθηκών ροής** και να αντλήσουμε **πολύτιμες πληροφορίες**, εάν χαράξουμε γραφικά τους όρους της εξίσωσης (57δ).

- Αντί για σταθερό χρησιμοποιούμε **μεταβαλλόμενο επίπεδο αναφοράς**, το οποίο ορίζεται από τους **άξονες** των διαδοχικών **διατομών** των αγωγών.
- Σε κάθε διατομή i χαράζουμε τη κατακόρυφη απόσταση από το αντίστοιχο σημείο του άξονα της με **ύψος**: (p_i / γ).
Αυτό είναι το σημείο της **Πιεζομετρικής Γραμμής** – Π.Γ.

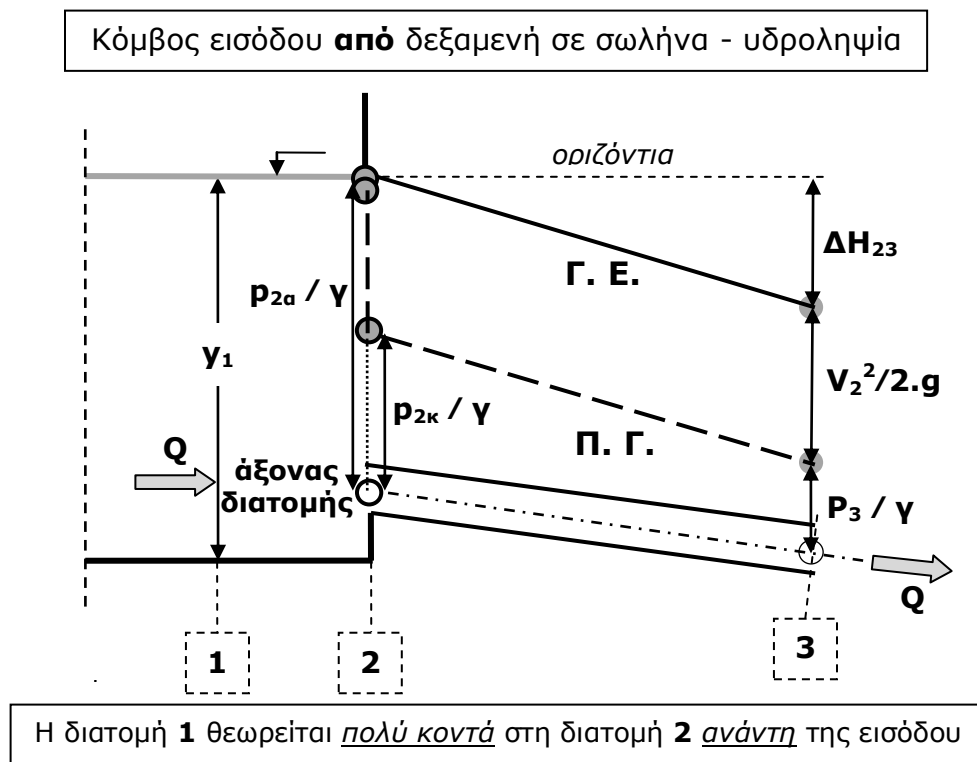
- Στη συνέχεια (πάντα κατακόρυφα) χαράζουμε **επιπλέον ύψος: $a_i \cdot (V_i^2/2 \cdot g)$** . Αυτό είναι το σημείο της **Γραμμής Ενέργειας – Γ.Ε.**
Συνήθως ο συντελεστής συνόρθωσης α λαμβάνεται ίσος με τη **μονάδα** (βλ. 5.2.4)
- Σε κάθε κόμβο του συστήματος υπάρχει επίσης το τοπογραφικό υψόμετρο θέσης (σημείο συμβολής των αξόνων των αγωγών), δηλαδή το αντίστοιχο σημείο του μεταβαλλόμενου επιπέδου αναφοράς!
  - **ΔΕΝ** πρέπει να **συγχέεται** με τα δύο προηγούμενα υψόμετρα ☹.
  - **ΔΕΝ** συμμετέχει εις τον **ενεργειακό σχεδιασμό** ☹.
  - Είναι **επικίνδυνα παραπλανητικό** ☹. Με εξαιρέση:
    - Στάθμες ελεύθερης επιφάνειας δεξαμενών, (όχι στάθμες εισόδου / εξόδου αγωγών, πυθμένων δεξαμενών κ.λπ.)
    - Υψόμετρο άξονα αγωγού, ο οποίος **εκβάλλει** στην **ατμόσφαιρα**.
    - Περιπτώσεις προβλημάτων, όπου η **πίεση παίζει καθοριστικό ρόλο** (βλ. 5.4.6).

5.4.2 Σχεδίαση της Γραμμής Ενέργειας και της Πιεζομετρικής Γραμμής

- Η Γραμμή Ενέργειας (Γ.Ε.) και η Πιεζομετρική Γραμμή (Π.Γ.) σε ομοιόμορφο αγωγό (βλ. 5.4.1), είναι **ευθείες παράλληλες** (μεταξύ τους) με **αρνητική κλίση** (κατά τη διεύθυνση της ροής) **ως προς την οριζόντια**.
- **ΔΕΝ** έχουν όμως γενικώς **καμία σχέση** με την **κλίση** του **άξονα** ☹.

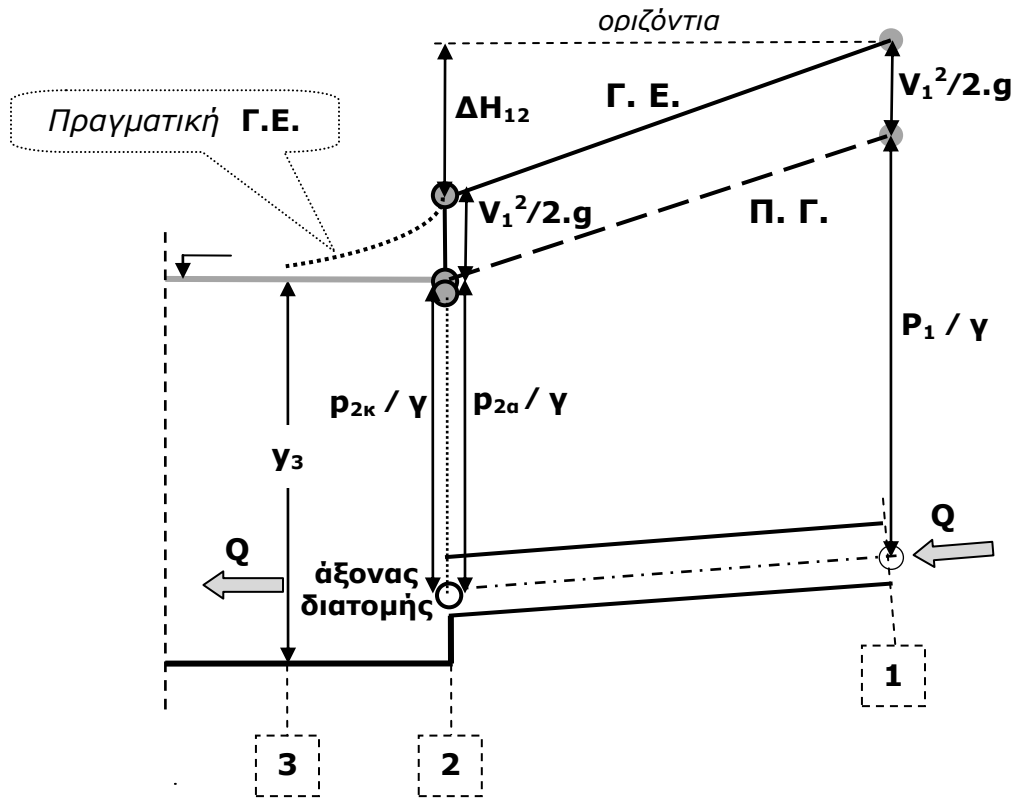
- Η **Γραμμή Ενέργειας** σε κόμβο μεταβολής διαμέτρου:
  - Αλλάζει μόνο κλίση (γόνατο) $\bullet^*$.
  - Όσο **μικρότερη** η **διάμετρος** τόσο **μεγαλύτερη** η **κλίση** της **Γ.Ε.**
(Είναι μεγαλύτερες οι απώλειες λόγω τριβών ανά μέτρο μήκους του αγωγού).
- Η **Πιεζομετρική Γραμμή** σε κόμβο μεταβολής διαμέτρου:
  - Αλλάζει **επίπεδο** (σκαλοπάτι) και κλίση $\bullet^*$.
  - Εάν η **ανάντη διάμετρος** είναι **μεγαλύτερη** από την **κατάντη** (όπως στο παραπάνω σχήμα), τότε η **Π.Γ. κατεβαίνει** κατακόρυφα.
  - Στην αντίστροφη περίπτωση συμβαίνει το αντίστροφο: ανεβαίνει κατακόρυφα.
  - Η κλίση της **Π.Γ. ακολουθεί** την αντίστοιχη – **νέα κλίση** της **Γ.Ε.**
- Εάν ο αγωγός δεν είναι ομοιόμορφος, αλλά η διατομή του μεταβάλλεται ομαλώς και συνεχώς οι **Γ.Ε.** και **Π.Γ.** δεν είναι ευθείες αλλά καμπύλες.
Όλες όμως οι παραπάνω επισημάνσεις ισχύουν ποιοτικά με αντίστοιχη λογική. (βλ. **2^ο Πείραμα**).
- Στη σπάνια περίπτωση (ανάλυση ιδεατού ρευστού) όπου αμελούνται οι απώλειες ενέργειας, οι **Γ.Ε.** και **Π.Γ.** έχουν οριζόντια κλίση.

- Στις δεξαμενές η **ταχύτητα** (προσπέλασης προς το σωλήνα) είναι πολύ μικρή και **θεωρείται** γενικώς **αμελητέα**, σε σχέση με τις ταχύτητες στους αγωγούς του υδραγωγείου.
- Η **Γραμμή Ενέργειας** σε κόμβο εισόδου – υδροληψία από δεξαμενή:
  - Ταυτίζεται με την **ελεύθερη επιφάνεια** της δεξαμενής $\bullet^*$.
  - Αποκτά **κλίση** (γόνατο) $\bullet^*$.

- Η **Πιεζομετρική Γραμμή** σε κόμβο εισόδου – υδροληψία από δεξαμενή:
  - Ταυτίζεται και αυτή με την **ελεύθερη επιφάνεια** της δεξαμενής ☹.
  - Αλλάζει **επίπεδο** (σκαλοπάτι) και αποκτά **κλίση** ☹.
  - Η κλίση της **Π.Γ.** είναι η αντίστοιχη κλίση της **Γ.Ε.**

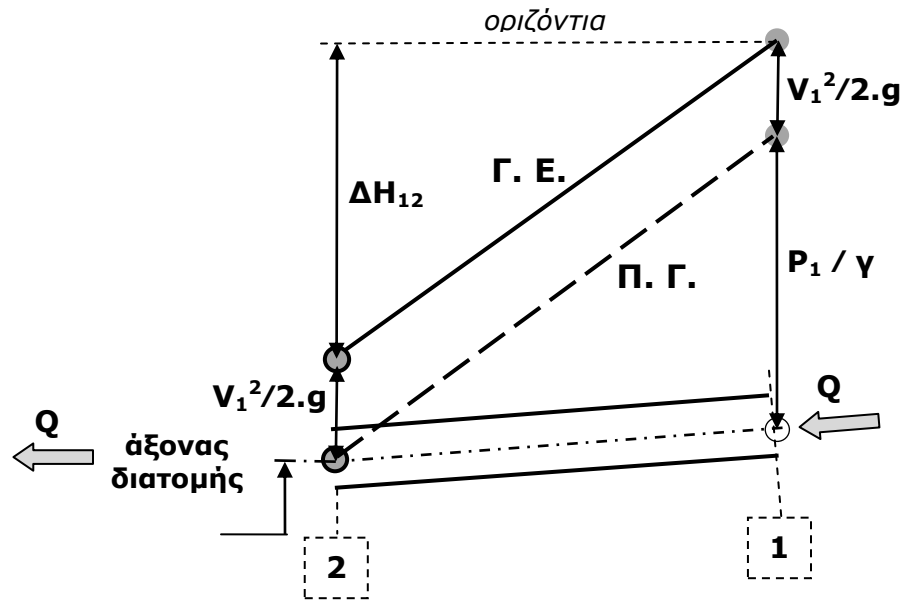
Κόμβος εξόδου **σε** δεξαμενή από σωλήνα - υδροδότηση

Η διατομή **3** θεωρείται πολύ κοντά στη διατομή **2** κατάντη της εξόδου

- Η **Γραμμή Ενέργειας** σε κόμβο εξόδου – υδροδότηση σε δεξαμενή:
  - Καταλήγει **υψηλότερα** από την **ελεύθερη επιφάνεια** της δεξαμενής και αλλάζει **επίπεδο** (σκαλοπάτι) ☹.
  - Στην πραγματικότητα αυτό αποτελεί γραφική απλοποίηση.
    - Η κινητική ενέργεια της ροής ΔΕΝ καταστρέφεται ακριβώς στη διατομή εισόδου **2** στη δεξαμενή, αλλά σε κάποια (μικρή) απόσταση ΜΕΣΑ στη δεξαμενή με τurbώδη διάχυση της φλέβας στην ακίνητη μάζα του νερού.
    - Η Γ.Ε. ακολουθεί ασυμπτωτική καμπύλη μικρού μήκους.
- Η **Πιεζομετρική Γραμμή** σε κόμβο εξόδου – υδροδότηση σε δεξαμενή:
  - Καταλήγει στην **ελεύθερη επιφάνεια** της δεξαμενής **χωρίς** να αλλάξει **επίπεδο** (σκαλοπάτι) ☹.
  - Η κλίση της **Π.Γ.** είναι η αντίστοιχη κλίση της **Γ.Ε.**
- Οι γραφικές εικόνες στους κόμβους εισόδου (από δεξαμενή) και εξόδου (σε δεξαμενή) είναι κατοπτρικές.

Κόμβος εξόδου **εκροής** στην **ατμόσφαιρα** από σωλήνα - υδροδότηση

- Η **Γραμμή Ενέργειας** σε κόμβο εξόδου - υδροδότηση - εκροή στην ατμόσφαιρα:
  - Καταλήγει **υψηλότερα** από τον **άξονα** του αγωγού (σωλήνα) και **ΔΕΝ** αλλάζει **επίπεδο** ☹.
  - Η **κινητική ενέργεια** της ροής **ΔΕΝ** καταστρέφεται, αλλά **παραμένει** ως **κινητική ενέργεια** της **φλέβας**.
- Η **Πιεζομετρική Γραμμή** σε κόμβο εξόδου - υδροδότηση - εκροή στην ατμόσφαιρα:
  - Καταλήγει στον **άξονα** του αγωγού (σωλήνα) ☹.
  - Διότι η **πίεση** είναι πλέον ατμοσφαιρική: **$p_2/\gamma = 0$**
  - Η κλίση της **Π.Γ.** είναι η αντίστοιχη κλίση της **Γ.Ε.**

- Η (57δ) γράφεται:
$$H = \sum_1^n \Delta H_{Li} + \frac{V_n^2}{2 \cdot g} \quad (59), \text{ όπου:}$$

- **H**: ενεργειακό διαθέσιμο (βλ. σχήμα 5.4.3)
  - Είτε υψομετρική διαφορά μεταξύ των δεξαμενών: **$z_A - z_B$**
  - Είτε υψομετρική διαφορά μεταξύ δεξαμενής και υψομέτρου του άξονα του αγωγού **$z_A - z_{\text{τοπογραφικό}}$** στην περίπτωση ελεύθερης εκροής στην ατμόσφαιρα
- **$V_n^2/2.g$** : κινητική ενέργεια στον τελευταίο κατάντη αγωγό
  - Είτε χάνεται στον κόμβο εξόδου προς τη δεξαμενή
  - Είτε παραμένει ως κινητική ενέργεια της φλέβας στην περίπτωση ελεύθερης εκροής στην ατμόσφαιρα
- **ΔH_{Li}** : Οι απώλειες ενέργειας (λόγω τριβών) κατά μήκος των σωλήνων,

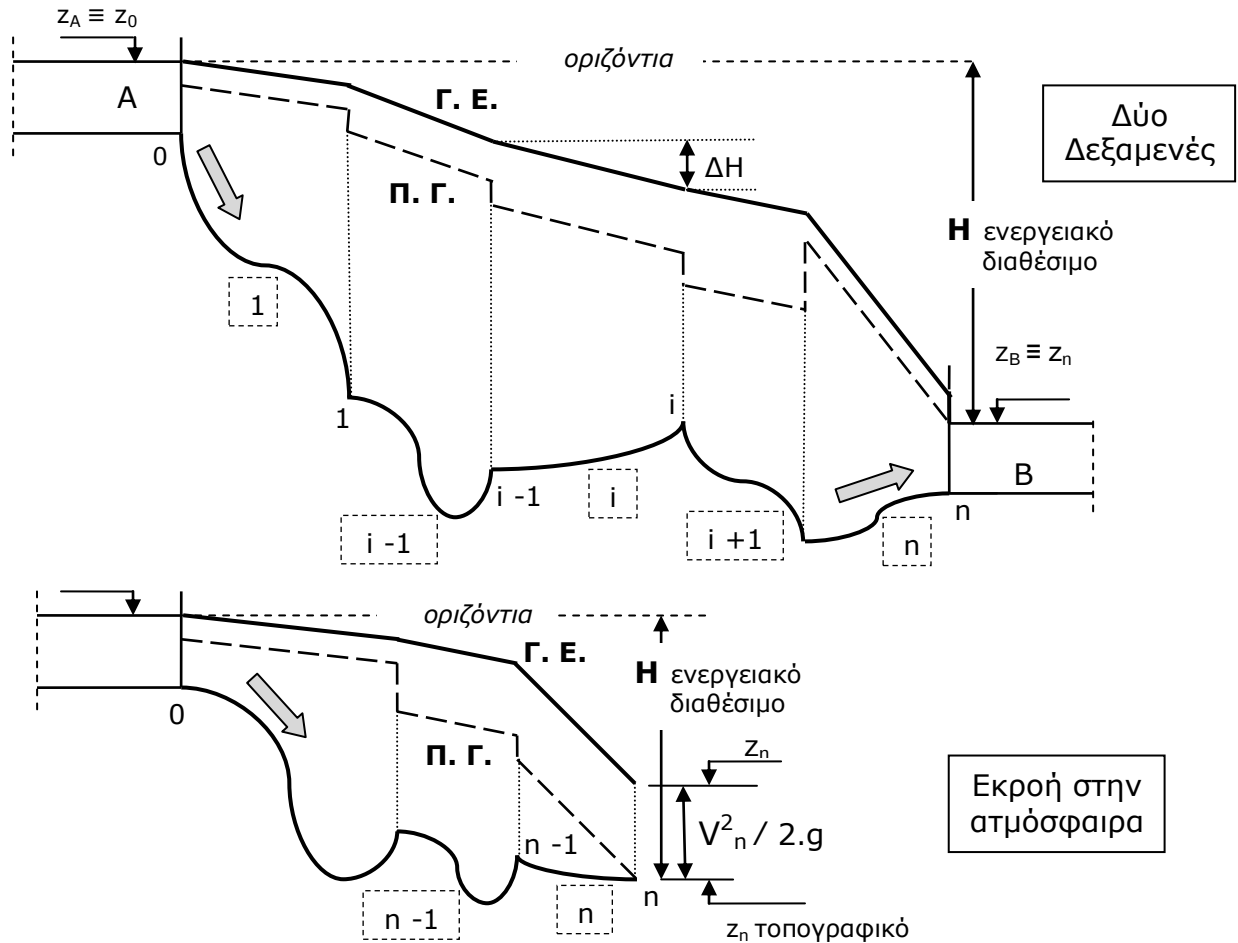
οι οποίες δίνονται από τη σχέση :
$$\Delta H_{Li} = K_i \cdot \frac{L_i}{g \cdot D_i} \cdot V_i^2 \quad (60), \text{ όπου:}$$

- L_i, D_i, V_i : τα γεωμετρικά στοιχεία και η ταχύτητα σε κάθε σωλήνα.

- K_i : αδιάστατος συντελεστής τριβών σε κάθε σωλήνα.

Το συντελεστή τριβών θα μάθουμε να τον υπολογίζουμε στο μάθημα της Εφαρμοσμένης Υδραυλικής (5^ο εξάμηνο). Προς το παρόν θα δίδεται στην εκφώνηση.

5.4.3 Τυπικές μορφές της Γραμμής Ενέργειας και της Πιεζομετρικής Γραμμής

5.4.4 Συστήματα αγωγών τα οποία περιλαμβάνουν υδραυλικές μηχανές

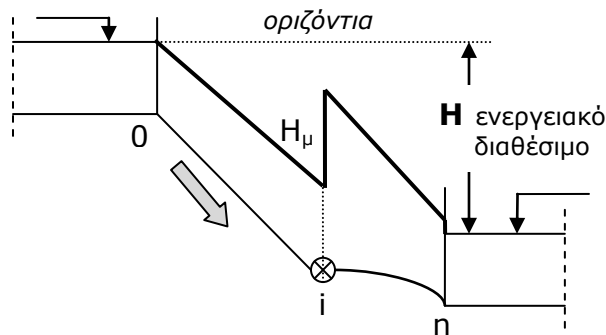
- Είναι πολύ σημαντική η κατανόηση, ότι οι υδραυλικές μηχανές
  - 'Η **δίνουν μηχανικό έργο - ενέργεια στη ροή - αντλίες.**
  - 'Η **αφαιρούν μηχανικό έργο - ενέργεια από τη ροή - στρόβιλοι.**
- Σε καμία περίπτωση **δεν δίνουν** ή **αφαιρούν παροχή** ☹.
Σε κάθε κόμβο, όπου υπάρχει υδραυλική μηχανή, **ισχύει η εξίσωση συνέχειας!**
- Είναι προφανές, ότι η λειτουργία υδραυλικών μηχανών **επηρεάζει** το **ενεργειακό ισοζύγιο - διαθέσιμο** του συστήματος και εξ' αυτού η παροχή αυξομειώνεται:
  - **Πριν** και **μετά** τη **λειτουργία** (ή όχι) της μηχανής.
  - **Όχι πριν** και **μετά** τον **κόμβο** όπου είναι τοποθετημένη ☹.
- Η **ισχύς N** της μηχανής σε kW δίδεται από τη σχέση:
$$N = \frac{\rho \cdot g \cdot Q \cdot H_{\mu}}{n} \quad (61), \text{ όπου:}$$

- ο **ρ** : πυκνότητα του ρέοντος υγρού.
- ο **Q** : διερχόμενη - δια της μηχανής - παροχή.
- ο **H_μ** : μανομετρικό ύψος της μηχανής.
- ο **n** : αδιάστατος συντελεστής απόδοσης της μηχανής.

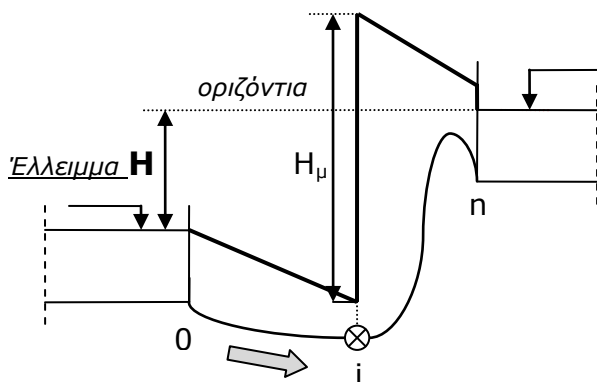
- Η **ισχύς N** της μηχανής σε γαλλικούς ίππους CV ή PS είναι:
$$N = \frac{\gamma \cdot Q \cdot H_\mu}{0,075 \cdot n} \quad (62)$$

- ο **γ** : ειδικό βάρος του ρέοντος υγρού σε **t/m^3** .
- ο **Q** : διερχόμενη - δια της μηχανής - παροχή σε **m^3/s** .
- ο **H_μ** : μανομετρικό ύψος της μηχανής σε **m** .
- ο **n** : συντελεστής απόδοσης της μηχανής - **αδιάστατος**.

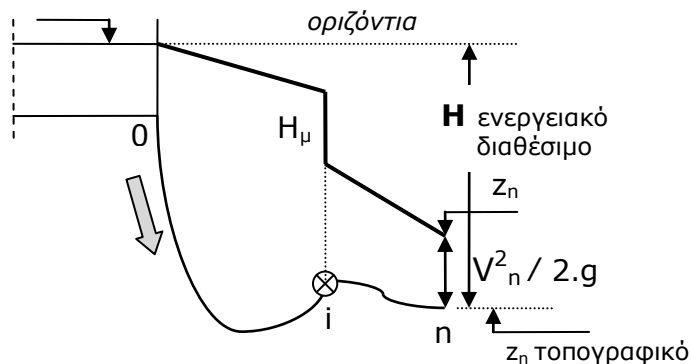
5.4.5 Τυπικές μορφές της Γραμμής Ενέργειας με υδραυλικές μηχανές

ΑΝΤΛΙΑ
 $H_\mu > 0, H > 0$

ΑΝΤΛΙΑ
 $H_\mu > 0, H < 0$

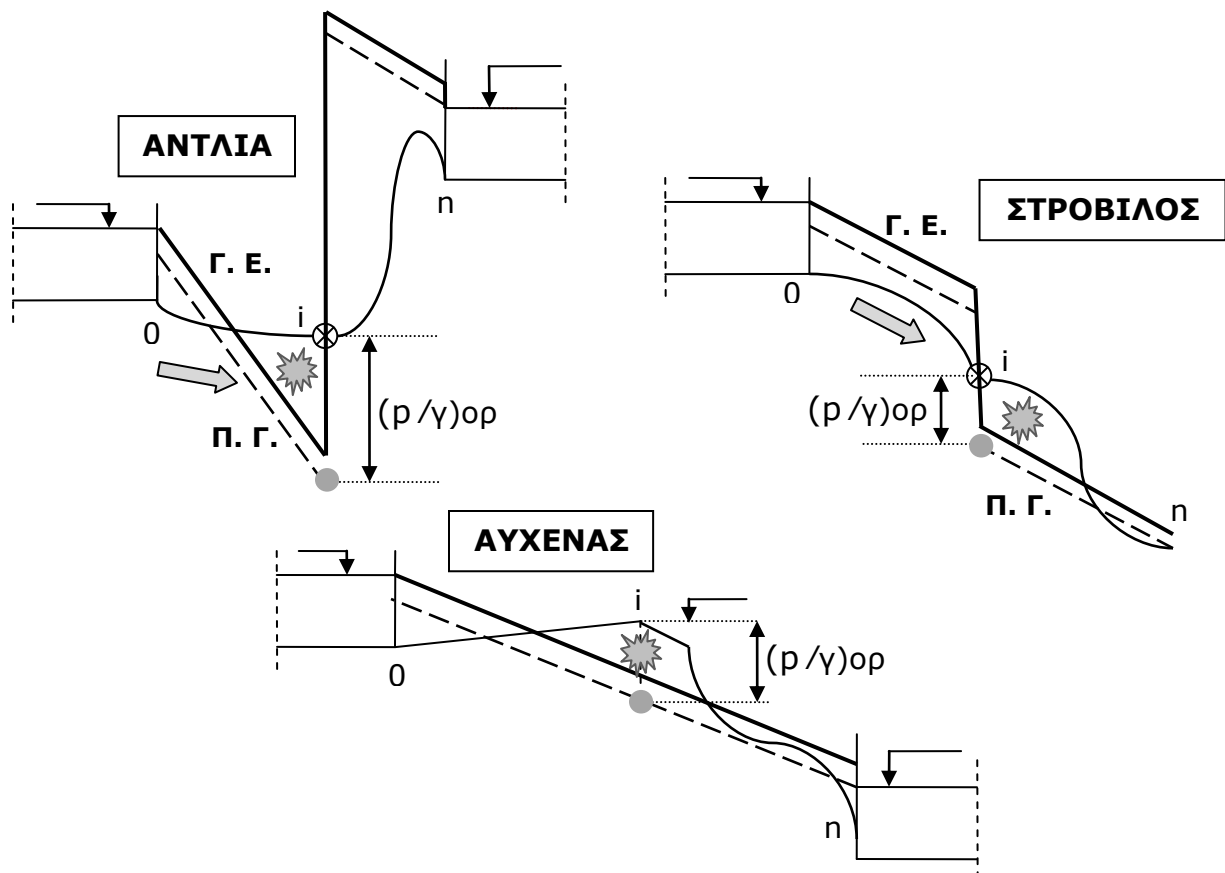

ΣΤΡΟΒΙΛΟΣ
 $H_\mu < 0, H > 0$

Η (59) γράφεται:
$$\pm H \pm H_\mu = \sum_1^n \Delta H_{Li} + \frac{V_n^2}{2 \cdot g} \quad (63), \text{ με πρόσημα των } H \text{ και } H_\mu \text{ ως άνω!}$$

5.4.6 Προβλήματα με καθοριστικό το ρόλο της Πίεσης και της Π.Γ.

- Η Ροή υπό Πίεση σε κλειστούς αγωγούς είναι δυνατό να παρουσιάσει προβλήματα (βλ. Κεφάλαιο **8**).
  - Κάποια εμφανίζονται όταν η **τιμή** της **πίεσης** (σε κάποια διατομή) είναι **μικρότερη** από την τιμή της **ατμοσφαιρικής** πίεσης.
  - Επειδή (αυθαιρέτως – βλ. 2.1.1) ορίζουμε την ατμοσφαιρική πίεση μηδενική:
    - Τιμές της πίεσης **μικρότερες** της ατμοσφαιρικής είναι **αρνητικές** και τις χαρακτηρίζουμε ως **υποπίεσεις**.
    - Στην περίπτωση αυτή η **Πιεζομετρική Γραμμή**, η οποία χαράζεται με βάση τον άξονα του αγωγού και τον (**αρνητικό** πλέον) όρο **p/γ** (βλ. 5.4.2), είναι γραφικά **χαμηλότερα από** τον **άξονα** του αγωγού!
  - Για να μην εμφανισθεί το φαινόμενο της **σπηλαιώσης** (βλ. Κεφάλαιο **8**), με όλες τις ανεπιθύμητες συνέπειές του, φροντίζουμε στο σχεδιασμό των συστημάτων οι υποπίεσεις να μην υπερβαίνουν κάποια τιμή:
    - Στη πράξη το σύνηθες όριο: **$(p/\gamma)_{op}$** είναι **8 m**. (συμπεριλαμβανομένων των *περιθωρίων ασφαλείας*)
    - Είναι όμως δυνατό, να προδιαγραφούν μικρότερες τιμές.
    - *Περισσότερα* στο μάθημα της Εφαρμοσμένης Υδραυλικής (5^ο εξάμηνο).
- Επικίνδυνες περιοχές ☼ για την εμφάνιση υποπίεσεων είναι:
  - **Ακριβώς ανάντη αντλίας** – **ακριβώς κατάντη στροβίλου**
  - Σε **τοπογραφικό αυχένα** – σε **σίφωνα**.

5.4.7 Διαδικασία υπολογισμού

- Χαράζουμε ποιοτικά = χονδροειδώς τις **Γ.Ε.** και **Π.Γ.** (βλ. 5.4.3 και 5.4.4).
  - Ενοποιούμε τις μονάδες $\bullet^*$ (σε m και m^3/s)
  - Εάν **δεν** υπάρχουν υδραυλικές **μηχανές** εφαρμόζουμε τη σχέση (60) και υπολογίζουμε το ζητούμενο μέγεθος: **H**, **Q**, ή μία εκ των διαμέτρων D_i .
  - Εάν **υπάρχουν** υδραυλικές **μηχανές** εφαρμόζουμε τη γενικότερη σχέση (63) σε συνδυασμό με μία εκ των (61), (62) και υπολογίζουμε το ζητούμενο μέγεθος: **H**, **Q**, μία εκ των διαμέτρων, D_i ή H_μ , ή H_μ .
  - Σε οιαδήποτε περίπτωση οι υπολογισμοί βασίζονται στα ενεργειακά υψόμετρα ⌘ (βλ. 5.4.2).
  - Εάν υπάρχουν **επικίνδυνες περιοχές** με πιθανότητα εμφάνισης προβλημάτων με **καθοριστικό** το ρόλο της **Πίεσης** , ελέγχουμε το σχεδιασμό $\bullet^*$ (βλ. 5.4.6).
  - Υπολογίζουμε τις απώλειες ενέργειας σε όλους τους αγωγούς (*).
  - Υπολογίζουμε τα υψόμετρα της Γραμμής Ενέργειας στους κόμβους(*), οδεύοντας είτε προς τα ανάντη, είτε προς τα κατόντη και επιβεβαιώνουμε – ελέγχουμε την ακρίβεια των ως άνω υπολογισμών (*).
  - Υπολογίζουμε τα υψόμετρα της Πιεζομετρικής Γραμμής στους κόμβους (*).
  - Χαράζουμε πλήρως = με τα **υψόμετρα** τους τις **Γ.Ε.** και **Π.Γ.**
- (*) Σημείωση: Στρογγυλεύουμε στο δεύτερο δεκαδικό του m, δηλαδή σε cm!

5.5 Ερωτήσεις κατανόησης και Εφαρμογές υπολογισμού

5.5.1 (μία μόνο απάντηση είναι ορθή)

	Σε έναν ομοιόμορφο αγωγό πραγματοποιείται ροή υπό πίεση...
	Οι απώλειες λόγω τριβών αμελούνται
✓	Η παροχή είναι σταθερή σε όλο το μήκος του
	Η ροή είναι ομοιόμορφη
	Ισχύουν ΟΛΑ τα παραπάνω
	ΔΕΝ ισχύει ΤΙΠΟΤΑ από τα παραπάνω

	Σε ένα σύστημα αγωγών, όπου πραγματοποιείται ροή υπό πίεση, οι κόμβοι υδροδότησης περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:
✓	Δεξαμενές
	Εκροές στην ατμόσφαιρα
	Αντλίες
	Ισχύουν ΟΛΑ τα παραπάνω
	ΔΕΝ ισχύει ΤΙΠΟΤΑ από τα παραπάνω

	Σε ένα σύστημα αγωγών, όπου πραγματοποιείται ροή υπό πίεση, οι κόμβοι υδροληψίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:
	Δεξαμενές
	Εκροές στην ατμόσφαιρα
	Λίμνες
✓	Ισχύουν ΟΛΑ τα παραπάνω
	ΔΕΝ ισχύει ΤΙΠΟΤΑ από τα παραπάνω

	Παράλληλα σε ένα δρόμο με μεγάλη κατά μήκος κλίση και σε βάθος 1 m έχει τοποθετηθεί ομοιόμορφος σωλήνας ύδρευσης, όπου πραγματοποιείται ροή υπό πίεση. Η Πιεζομετρική Γραμμή του σωλήνα:
	Είναι παράλληλη με το δρόμο
✓	Είναι παράλληλη με τη Γραμμή Ενέργειας του σωλήνα
	Έχει πάντοτε μεγαλύτερη κλίση από την κλίση του δρόμου
	Ισχύουν ΟΛΑ τα παραπάνω
	ΔΕΝ ισχύει ΤΙΠΟΤΑ από τα παραπάνω

	Σε έναν ομοιόμορφο αγωγό πραγματοποιείται ροή υπό πίεση και σε κάποιο σημείο του έχει τοποθετηθεί αντλία...
	Όταν η αντλία δεν λειτουργεί, οι παροχές ανάντη και κατόντη της αντλίας είναι ίσες
	Όταν η αντλία λειτουργεί, οι παροχές ανάντη και κατόντη της αντλίας είναι ίσες
	Όταν η αντλία δεν λειτουργεί, οι παροχές ανάντη και κατόντη της αντλίας είναι μικρότερες απ' ό,τι όταν η αντλία λειτουργεί
✓	Ισχύουν ΟΛΑ τα παραπάνω
	ΔΕΝ ισχύει ΤΙΠΟΤΑ από τα παραπάνω

5.5.2 Η εφαρμογή αναφέρεται στα 5.4.2, 5.4.3 και 5.4.6

Στο υδραγωγείο του σχήματος παροχή νερού **Q** παροχετεύεται από τη δεξαμενή **A** στη δεξαμενή **B**, μέσω ενός συστήματος σωλήνων με δεδομένες διαμέτρους και μήκη. Οι στάθμες των δύο δεξαμενών είναι σταθερές: **z_A = +90,00 m** και **z_B = +73,89 m** (βλ. σχήμα).

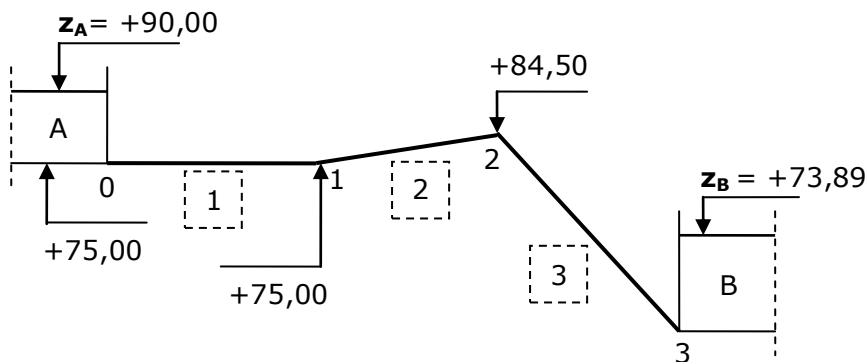
Οι απώλειες ενέργειας στους σωλήνες δίδονται από τη σχέση $\Delta H_{L_i} = K_i \cdot \frac{L_i}{g \cdot D_i} \cdot V_i^2$

Ζητούνται:

1. Η παροχή **Q**.
2. Να χαραχτούν πλήρως η Γραμμή Ενέργειας και η Πιεζομετρική Γραμμή.
3. Να προσδιορισθούν τα σημεία - κόμβοι, όπου είναι ενδεχόμενο να εμφανισθούν τα φαινόμενα σπηλαιώσης ή αποκόλλησης (ενδεχομένως σωρευτικά).

Αριθμητική δεδομένα:

αγωγός	D _i [mm]	L _i [m]	K _i
(1)	350	650	0,010
(2)	300	500	0,012
(3)	350	650	0,010

$$(52\gamma) \rightarrow Q = Q_{(1)} = Q_{(2)} = Q_{(3)} \rightarrow V_1 = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot D_1^2}, V_2 = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot D_2^2}, V_3 = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot D_3^2}$$

$$(59) \rightarrow z_A - z_B = K_1 \cdot \frac{L_1 \cdot V_1^2}{g \cdot D_1} + K_2 \cdot \frac{L_2 \cdot V_2^2}{g \cdot D_2} + K_3 \cdot \frac{L_3 \cdot V_3^2}{g \cdot D_3} + \frac{V_3^2}{2 \cdot g}$$

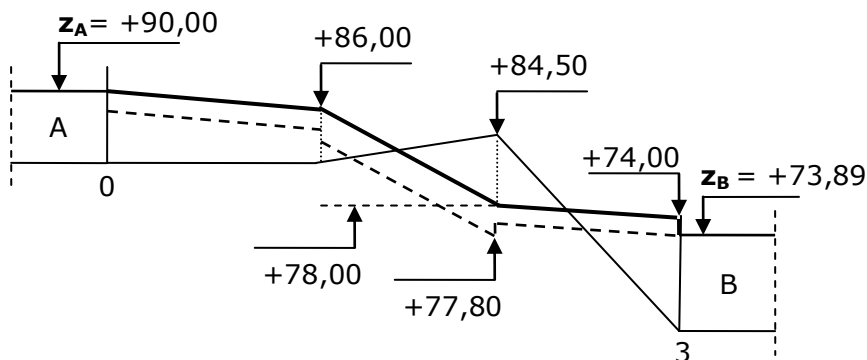
$$\rightarrow z_A - z_B = \frac{16 \cdot Q^2}{\pi^2 \cdot g} \cdot \left(\frac{K_1 \cdot L_1}{D_1^5} + \frac{K_2 \cdot L_2}{D_2^5} + \frac{K_3 \cdot L_3}{D_3^5} + \frac{1}{2 \cdot D_3^5} \right)$$

$$\rightarrow Q = \frac{\pi}{4} \cdot \left(\frac{g \cdot (z_A - z_B)}{\frac{K_1 \cdot L_1}{D_1^5} + \frac{K_2 \cdot L_2}{D_2^5} + \frac{K_3 \cdot L_3}{D_3^5} + 0,5} \right)^{1/2} \rightarrow Q = 0,139084 \text{ m}^3/\text{s}$$

Υπολογισμός απωλειών ενέργειας και υψομέτρων **Γ.Ε.** και **Π.Γ.**

αγωγός	D_i [m]	L_i [m]	K_i	ΔH_{L_i} [m]	$V_i^2/2.g$ [m]
(1)	0,350	650	0,010	4,00	0,11
(2)	0,300	500	0,012	8,00	0,20
(3)	0,350	650	0,010	4,00	0,11

κόμβος	Γ.Ε. [m]	Π.Γ. [m]
0 _α	+ 90,00	+ 90,00
0 _κ	+ 90,00	+ 89,89
1 _α	+ 86,00	+ 85,89
1 _κ	+ 86,00	+ 85,80
2 _α	+ 78,00	+ 77,80
2 _κ	+ 78,00	+ 77,89
3 _α	+ 74,00	+ 73,89
3 _κ	+ 73,89 ✓	+ 73,89 ✓

Σημείωση: Στο σχήμα έχουν σημειωθεί όλα τα υψόμετρα της **Γ.Ε.** και το κρίσιμο υψόμετρο της **Π.Γ.** στον κόμβο **2**

Στον κόμβο **2** εντοπίζονται - συνυπάρχουν:

- Κίνδυνος **αποκόλλησης**: Μεταβολή διαμέτρου $D_{ανάντη} < D_{κατάντη}$
- Κίνδυνος **σπηλαιώσης**: Υποπίεση = $77,80 - 84,50 = - 6,70$ m

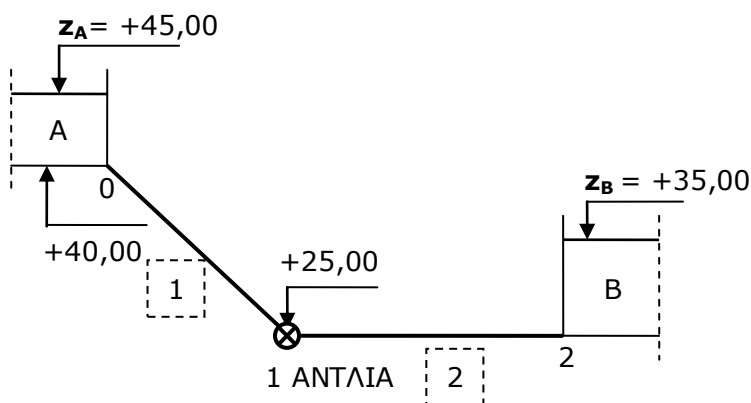
5.5.3 Η εφαρμογή αναφέρεται στα 5.4.2, 5.4.4, 5.4.5 και 5.4.6

Στο υδραγωγείο του σχήματος παροχή νερού Q παροχετεύεται από τη δεξαμενή **A** στη δεξαμενή **B**, μέσω ενός συστήματος σωλήνων με δεδομένες διαμέτρους και μήκη. Οι στάθμες των δύο δεξαμενών είναι σταθερές: $z_A = +45,00$ m και $z_B = +35,00$ m και στον κόμβο **1** παρεμβάλλεται αντλία, η οποία δεν λειτουργεί (βλ. σχήμα).

Όταν η αντλία λειτουργεί η παροχέτευση αντιστρέφεται (από τη δεξαμενή **B** στη δεξαμενή **A**) ενώ η παροχή Q έχει την ίδια τιμή.

Ζητούνται:

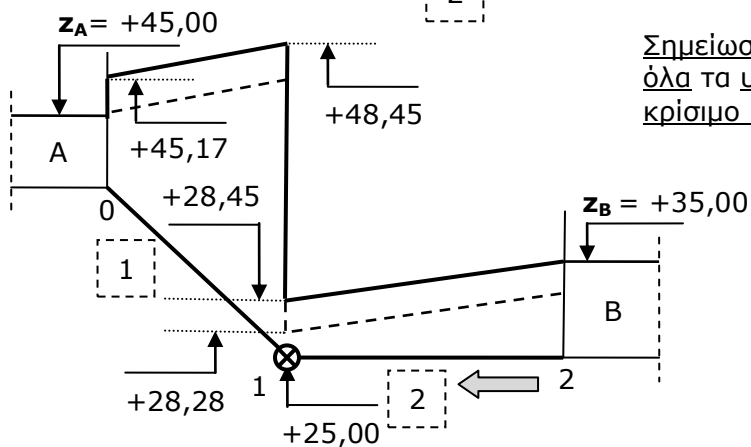
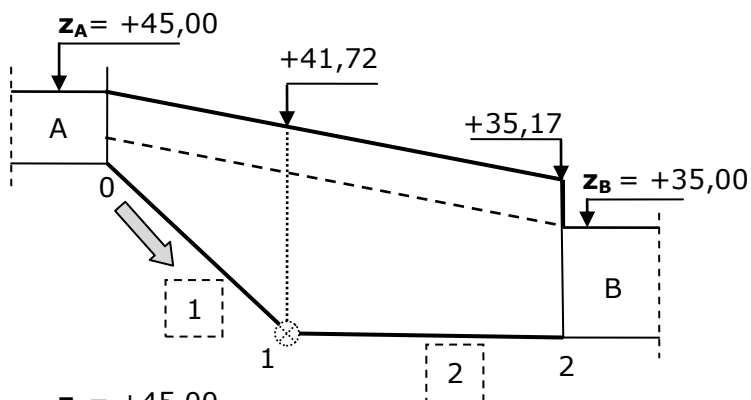
1. Η ισχύς της αντλίας **N** σε *γαλλικούς ίππους* CV ή PS.
2. Να χαραχτούν πλήρως η Γραμμή Ενέργειας και η Πιεζομετρική Γραμμή και στις δύο περιπτώσεις λειτουργίας.
3. Να ελεγχθεί το σύστημα για κίνδυνο εκτός ορίων σπηλαιώσης.

Αριθμητικά δεδομένα

αγωγός	D_i [mm]	L_i [m]	Q [lt/s]
(1)	300	300	130
(2)	300	600	

Παροχή $Q = 130$ lt/s
Συντελεστής $n = 2/3$

Σημείωση: Στα σχήματα έχουν σημειωθεί όλα τα υψόμετρα της **Γ.Ε.** και το κρίσιμο υψόμετρο της **Π.Γ.** στον κόμβο **1**

$$(52\gamma) \rightarrow Q = Q_{(1)} = Q_{(2)} \rightarrow V_1 = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot D_1^2}, V_2 = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot D_2^2}$$

$$\text{Περίπτωση I (A} \rightarrow \text{B): (59) } \rightarrow z_A - z_B = \Delta H_{L1} + \Delta H_{L2} + \frac{V_2^2}{2 \cdot g}$$

$$\text{Περίπτωση II (B} \rightarrow \text{A): (63) } \rightarrow -(z_A - z_B) + H_\mu = \Delta H_{L2}^* + \Delta H_{L1}^* + \frac{V_1^{*2}}{2 \cdot g}$$

Όμως:

- ο Η παροχή **Q** έχει την ίδια τιμή, άρα οι **απώλειες** έχουν την **ίδια τιμή** ♪
- ο Η διαμέτροι **D₁** και **D₂** έχουν την ίδια τιμή, άρα οι **ταχύτητες V₂** και **V₁^{*}** έχουν την **ίδια τιμή** ♪

$$\rightarrow -(z_A - z_B) + H_\mu = z_A - z_B \rightarrow H_\mu = 2 \cdot (z_A - z_B)$$

$$(62) \rightarrow N = \frac{2 \cdot \gamma \cdot Q \cdot (z_A - z_B)}{0,075 \cdot \eta} \rightarrow \mathbf{N = 52,0 \text{ CV}} \text{ και } H_\mu = 20,0 \text{ m}$$

αγωγός	Q [m ³ /s]	D_i [m]	L_i [m]	ΔH_{Li} [m]	V_i²/2.g [m]
(1)	0,130	0,300	300	3,28	0,17
(2)		0,300	600	6,55	0,17

Περίπτωση I (A → B):

κόμβος	Γ.Ε. [m]	Π.Γ. [m]
0 _α	+ 45,00	+ 45,00
0 _κ	+ 45,00	+ 44,90
1 _α	+ 41,72	+ 41,55
1 _κ	+ 41,72	+ 41,55
2 _α	+ 35,17	+ 35,00
2 _κ	+ 35,00 ✓	+ 35,00 ✓

Περίπτωση II (B → A):

κόμβος	Γ.Ε. [m]	Π.Γ. [m]
2 _α	+ 35,00	+ 35,00
2 _κ	+ 35,00	+ 34,83
1 _α	+ 28,45	+ 28,28
1 _κ	+ 48,45	+ 48,28
0 _α	+ 45,17	+ 45,00
0 _κ	+ 45,00 ✓	+ 45,00 ✓

κόμβος **1_α**: *Κίνδυνος σπηλαιώσης*: Πίεση = 28,28 – 25,00 = **+ 3,28 m > 0 ✓**